

[Indenrigsministeren.]

af de i afstemningen deltagende vælgere, dog mindst 30 pct. af samtlige stemmeberetigede, har stemt imod lovforslaget.

Folkeafstemningen skal i givet fald også omfatte vælgerne på Færøerne og i Grønland, og afstemningen må, blandt andet af hensyn til overholdelse af tidsfristen i grundlovens § 22, afholdes samtidig i hele riget.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg anbefale dette til det høje tings velvillige behandling.

Socialministeren (Nathalie Lind): Her ved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg.

Nærværende lovforslag må ses i forbindelse med det af justitsministeren fremsatte lovforslag om ændring af myndighedsloven, hvorved myndighedsalderen foreslås nedsat til 20 år, og det som konsekvens heraf fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser med 21 års aldersgrænser.

Sidstnævnte lovforslag indeholder i § 6 en bestemmelse om, at § 45 i lov om børne- og ungdomsforsorg ændres således, at aldersgrænsen for ophør af hjælpeforanstaltninger i henhold til børneforsorgslovens kapitel 4 nedsættes fra 21 år til 20 år.

Ifølge børneforsorgslovens § 50, stk. 2, kan der i indtil 2 år efter hjemgivelsen af et barn eller en ung, der har været anbragt uden for hjemmet, som børneværnsudgift ydes støtte til underhold, uddannelse m. v. Dette indebærer, at der efter den gældende lovgivning er adgang til at yde støtte indtil det 23. år i de tilfælde, hvor for sorgen har været opretholdt indtil den maksimale grænse, 21 år. Nedsættes grænsen for ophør af hjælpeforanstaltninger til 20 år, vil støtten længst kunne ydes til det 22. år, såfremt § 50, stk. 2, ikke samtidig ændres.

Under hensyn til den tendens, der er til, at uddannelser afsluttes på et senere tidspunkt, end det tidligere har været tilfældet, og til ønsket om at bevare mulighederne for at følge den under for sorgen ydede bistand og støtte op er jeg af den opfattelse, at efterværnsperioden bør udvides til 3 år. Dette må også ses på baggrund af, at

samfundets almindelige støttemuligheder i uddannelsessituationer endnu ikke er udbygget i et sådant omfang, at alle problemer kan løses ad denne vej.

En udvidelse som den foreslåede vil også få betydning for de børn og unge, der hjemgives før det 20. år, idet den gældende grænse er generel, således at den omfatter såvel dem, der forbliver under forsorg til den maksimale aldersgrænse, som dem, der udgår af for sorgen på et tidligere tidspunkt.

Det skønnes samtidig hensigtsmæssigt at foretage en mindre ændring af den heromhandlede bestemmelse, således at der fremtidig ikke blot kan ydes efterværnsstøtte i forbindelse med hjemgivelse, men også i forbindelse med ophør af andre former for hjælpeforanstaltninger end anbringelse uden for hjemmet. Det vil formentlig dreje sig om relativt få tilfælde, men kan f. eks. tænkes, hvor der har været beskikket tilsynsværge for en svagt begavet eller sent udviklet, der skønnes fortsat at have behov for støtte ud over det 20. år.

Lovændringen vil næppe medføre merudgifter på mere end i alt 150.000 kr., hvoraf staten bærer de 30 pct. Statens merudgifter i denne forbindelse vil således blive beskedne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Hanne Reintoft* til forsvarsministeren:

„Finder ministeren det rimeligt og forsvarligt, at Danmark på statens søkort anvender de gamle, for længst afskaffede tyske navne på en række polske havnebyer i stedet for de polske stednavne, som den polske — af Danmark anerkendte — stat benytter?“

Skriftlig begrundelse:

Det må fastslås, at man ved den nævnte fremgangsmåde, hvor man officielt anvender stednavne stammende fra den tid, da de pågældende polske områder var besat af Tyskland indtil befrielsen i 1945, bidrager til at give såvel den polske som den vesttyske og danske befolkning det indtryk, at

[Hanne Reintoft.]

også Danmark ønsker grænserne fra før 1945 genoprettet. Det vil sige, at man støtter Den tyske Forbundsrepublikks revanchistiske krav om tilbageerobring af de tidligere besatte polske områder.

Denne adfærd er næppe egnet til at bidrage til sikring af freden i Europa eller til at skabe tillid til Danmarks udenrigspolitiske hensigter.

Endvidere skal tilføjes, at den omtalte praksis kan vildlede danske søfarende, der sejler i tillid til de af staten autoriserede kort.

Her skal blot nævnes et par enkelte eksempler af en lang række på forkert anvendelse af navne:

Ustka kaldes stadig Stolpmünde — Czolpino for Scholpin, Jaroslawiec for Jershöft og Kolobrzeg for Kolberg.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Hanne Reintoft: Jeg har jo skriftligt begrundet mit spørgsmål og skal kun tilføje, at jeg i dag er ekstra spændt på ministerens svar, fordi spørgsmålet jo berører grænseproblemerne og det med al ønskelig tydelighed fremgik af den udenrigspolitiske debat forleden, hvor stor usikkerheden var over for de tyske og polske grænseproblemer, og hvorledes forståelsen for, at de må løses, vokser, måske ikke netop i ministerens parti, men andre steder. Vi taler jo meget om det enkelte lands suverænitet, og her overskrider vi selv princippet på et ganske bestemt område oven i købet over for en stat, vi anerkender. Det ville nok være både klædeligt og hensigtsmæssigt, om vi fulgte vor principielle snak op med at føre en anstændig udenrigspolitisk linje over for de lande, vi anerkender, og selv viste den respekt for suveræniteten, som vi i så høje toner bebrejder andre, at de ikke viser.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): Det internationale hydrografiske Bureau, hvoraf både Danmark og Polen er medlemmer, har opfordret medlemslandene til at anvende de stednavne på kortene, der er i overensstemmelse med sprogbrugen i det land, som udøver suveræniteten i området. Det danske

søkortarkiv følger denne henstilling, og vi søger for, at de nødvendige navneændringer sker ved nyttegning af kortene. I Østersøområdet er der imidlertid endnu 4 kort, som ikke er nyttegnet siden 1945, og som derfor anvender de tidligere betegnelser. I de tilfælde, hvor nyttegninger har fundet sted, er navnene som nævnt ændret på Østersøkortene. Det har dog været nødvendigt i nogle tilfælde, hvor de nye polske navne er anvendt, at anføre det tidligere navn i parentes for på den måde at vejlede danske søfarende, der ikke er fortrolige med de polske navne. Nødvendigheden heraf fremgår måske mest klart, når jeg fortæller, at den by, der tidligere hed Stettin, nu har et polsk navn, der begynder med 4 konsonanter og staves: S-z-c-z-e-c-i-n — jeg skal fritage det høje ting for noget forsøg på at udtale navnet og overlader trygt den opgave til fru Hanne Reintoft.

Hanne Reintoft: Jeg kan forstå, at vi skal til at lave alle geografibøger om, så at navnene bliver sådan, at forsvarsministeren kan udtale dem; det bliver et ret så voldsomt arbejde.

Jeg må sige, jeg er meget forundret over ministerens svar. For det første er det polske søkort sådan, at på den ene halvdel står det polske navn med det tyske i parentes, men på den anden — og det svarer nogenlunde til Oder-Neissegrænsen — står kun det gamle tyske navn fra den tyske besættelse, og kortet er dateret 1965 og ikke 1945. Jeg har meget svært ved at takke for svaret.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): Ja, jeg er ked af, at jeg ikke fik udtalen. Men må jeg blot sige, at søkort er jo sådan et meget praktisk hjælpemiddel for dem, der skal navigere; det er en misforståelse, hvis man tror, at det er en politisk proklamation, der jo ikke altid har nogen praktisk værdi.

Jeg vil gerne sige til fru Hanne Reintoft, at søkortarkivet har et samarbejde med det tilsvarende polske institut, hvor vi udveksler søkort, og det har ikke givet anledning til bemærkninger fra nogen side. Jeg tror, samarbejdet er helt igennem tilfredsstillende, så jeg synes alligevel, at fru Hanne Reintoft skulle have takket mig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden: Et af Lis Møller til justitsministeren stillet spørgsmål skal jeg efter henstilling fra vedkommende spørger og minister udsætte til næste spørgetid.

Det næste spørgsmål er stillet af Sigsgaard til justitsministeren, og spørgsmålet vil blive besvaret af indenrigsministeren på justitsministerens vegne.

Af *Sigsgaard* til justitsministeren:

„Vil ministeren officielt erklære, at den danske regering vil give opholdstilladelse til amerikanske statsborgere, der ved desertering eller lignende søger at unddrage sig medansvar for deres lands krig mod Vietnam?“

Skriftlig begrundelse:

Stadig flere unge amerikanere ønsker ikke at tage del i Vietnamkrigen og må derfor tage ophold uden for deres eget land. For tiden opholder over 200 af dem sig i Sverige.

Danmark har derimod været mere afvisende over for disse unge.

Jeg håber meget, at regeringen vil ændre denne praksis, og det er ud fra ønsket om en sådan ændring, dette spørgsmål er stillet.

Såfremt ministeren ikke ønsker at afgive en erklæring som nævnt i spørgsmålet, håber jeg, han vil finde anledning til at begrunde en sådan holdning.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Sigsgaard: Stadig flere unge amerikanere flygter til udlandet for at undgå deltagelse i Vietnamkrigen. De fleste hopper af i Frankrig, men efterhånden er der i Sverige over 200. I Danmark er der kun ganske enkelte, fordi desertørerne efter sigende aldrig kan vide, om de danske myndigheder vil udlevere dem til amerikanerne; det skal være sket i flere tilfælde.

Danmark giver politiske flygtninge fra f. eks. Østeuropa en god behandling, og det bør være sådan, at flygtninge eller desertører

behandles ens og behandles godt her i landet, uanset hvor de kommer fra. Bl. a. Militærnægterforeningen har i flere henvendelser til justitsministeriet søgt at få oplysning om ministeriets retningslinjer i desertørsager. Det har hidtil været umuligt; ministeriet har henholdt sig til intetsigende bemærkninger om, at hver sag vurderes særskilt.

Jeg må derfor bede ministeren svare mere klart på, om desertører eller ligestillede i fremtiden vil få opholdstilladelse her i landet, eller om de som hidtil skal undgå de danske myndigheder på grund af risikoen for udlevering til amerikanerne.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Den 28. februar i år besvarede justitsministeren et spørgsmål fra hr. Bøgholm om, efter hvilke retningslinjer spørgsmål om opholds- og arbejdstilladelse for amerikanske desertører finder deres afgørelse. Jeg kan henvise hertil.

Når det drejer sig om amerikanske soldater, der deserterer, mens de befinder sig her i landet i tjenstligt anliggende, følger det af NATO-overenskomsten, at justitsministeriet er afskåret fra at meddele opholdstilladelse. I andre tilfælde kan justitsministeriet give opholdstilladelse; om ministeriet vil gøre det, må bero på konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, således som det sker i alle sager af denne art.

Justitsministeriet er derfor ude af stand til at afgive en sådan generel erklæring, som hr. Sigsgaard beder om, men justitsministeren vil overveje hver enkelt sag af denne art, som måtte komme. Foreløbig har der kun været 2 af den slags sager. I begge tilfælde blev der givet de pågældende, der havde tilknytning til Danmark, opholds- og arbejdstilladelse. Hr. Sigsgaards påstand er altså ikke rigtig. Danmark har ikke været mere afvisende over for disse unge end Sverige.

Sigsgaard: Når der kun har været de to henvendelser, skyldes det jo simpelt hen, at desertørerne undlader at henvende sig til

[Sigsgaard.]

de danske myndigheder, fordi de er klar over eller har en formodning — berettiget eller ikke berettiget, jeg tror, den er berettiget — om, at de ikke vil få en tilsvarende god behandling her i Danmark, som de får i Sverige. Jeg kan beklageligvis ikke erklære mig tilfreds med svaret, for det bragte os ikke videre, end vi var for et halvt år siden, og det bekræfter i og for sig det indtryk, der fæstnede sig, da de politiske partier før valget blev spurgt om deres stilling til desertørerne, om de kunne gå ind for, at desertører kan få asyl her i landet. Socialdemokratiet, SF og VS svarede positivt på den skriftlige henvendelse, medens alle de nuværende regeringspartier undlod at svare.

Jeg beder om, at ministeren giver tilsagn om, at der ikke sker udlevering til amerikanske myndigheder, når desertører henvender sig, i hvert fald når tilfældet ikke falder ind under denne beklagelige traktat, som ministeren refererede til.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Jeg kan kun henholde mig til det, jeg har berettet om denne sag, og heraf fremgår, hvad heller ikke hr. Sigsgaard har afkræftet, at der administrativt ikke er foregået noget, som ikke er fuldstændig korrekt over for dem, der har henvendt sig til justitsministeriet.

Hr. Sigsgaard siger, at han ikke er tilfreds; det er der vel ingen her i salen der havde ventet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Egon Jensen* til finansministeren:

„Hvorned begrundes ministeren, at man til den organisatoriske opbygning af det kommende kildeskattedirektorat har antaget et privat rationaliseringsfirma i stedet for at anvende statens eget rationaliseringsorgan, administrationsrådet?“

Egon Jensen: Grunden til, at jeg har stillet spørgsmålet til finansministeren er, at det af dagspressen fremgår, at man har antaget et privat rationaliseringsfirma til at opbygge det nye kildeskattedirektorat i stedet for at anvende statens eget organ, administrationsrådet.

Det er jo en almindelig opfattelse, at administrationsrådet i sit arbejde har vanskeligt ved at komme igennem med ændringer, når det drejer sig om bestående administration. Her er der tale om en helt ny administration, hvor de samme hindringer ikke er til stede, og jeg mener, det ville være rimeligt, at administrationsrådet fik lejlighed til at vise, at det virkelig kan gøre en indsats, da man må formode, at netop dette råd har et indgående kendskab til offentlig administration, hvad man vel ikke uden videre kan gå ud fra at et privat firma har. Er det meningen, at man vil fortsætte ad denne vej med private firmaer, så må man vel med rimelighed spørge om, hvad administrationsrådet skal tage sig til.

Finansministeren (Poul Møller): Umiddelbart efter regeringsskiftet i år blev den nuværende regering præsenteret for en række problemer i forbindelse med kildeskattens praktiske udformning og gennemførelse. Blandt disse problemer, som jeg i øvrigt ikke her skal komme nærmere ind på, var også spørgsmålet om opbygning af en helt ny statslig administration. Administrationsrådet havde på det tidspunkt afgivet en udtalelse om denne sag, men som det ærede medlem vil kunne erindre, tog den daværende regering afstand fra det, som administrationsrådet dengang ønskede, og administrationen blev derfor i overensstemmelse med de beslutninger, der blev truffet af den tidligere regering, lagt således til rette, at staten skulle overtage bl. a. de opgaver i forbindelse med opkrævning af personskatter, som hidtil har påhvilet kommunerne.

Det skønnede personalebehov for den centrale kildeskattestyrelse, der ud fra administrative hensyn må være samlet på ét sted, har som bekendt ført til en beslutning om at opføre en ny administrationsbygning i Birkerød, da man ikke kunne skaffe egnede lokaler af tilstrækkelig størrelse på anden måde. Denne beslutning i forbindelse med selve byggeriet henhører naturligvis under boligministeriet.

Fra skatteadministrationens side skal der imidlertid tages stilling til en række spørgsmål om enkeltlokalernes størrelse, indretning, indbyrdes placering osv., således at

[Finansministeren.]

administrationen i disse henseender kan blive tilrettelagt på en hensigtsmæssig og rationel måde. Også bortset fra de særlige problemer, nybyggeriet giver, må det være rigtigt, at man ved, hvordan opbygningen af den nye administration skal finde sted, således at de kontormæssige funktioner tilrettelægges så rationelt som muligt.

Det er specielt, vil jeg sige til det ærede medlem, disse kontormæssigt rationelle opbygninger, som det pågældende rationaliseringsfirma skal tage sig af, og det er derfor, man har antaget det. Dette firma skal derimod ikke, hvad jeg synes det ærede medlems spørgsmål antyder, deltage i planlægningen af kildeskatteadministrationen i øvrigt og altså ikke tage stilling til den organisatoriske opbygning, men kun tage stilling til, i hvilket omfang vi kan bruge moderne kontorrationaliseringsmetoder inden for dette hus, hvor skillevæggene skal være, hvorvidt der skal være kontorlandskab osv.

Til sidst vil jeg gerne sige til det ærede medlem, at før man antog firmaet, blev administrationsrådet i øvrigt spurgt til råds om, hvilket privat firma man i givet fald kunne få bistand hos til kildeskattedirektoratets opbygning — altså til denne kontormæssige funktion og ikke til den organisatoriske opbygning. Derefter besluttede man sig til at antage det private firma, navnlig ud fra den betragtning, at der her er tale om en opgave, der både efter sit omfang og sit specielle indhold må betegnes som helt ekstraordinær, og hvor man derfor må gå ud til firmaer, der har haft erfaringer på disse områder vedrørende kontorlandskaber o. lign., og ikke til et administrationsråd, som ikke tidligere har beskæftiget sig med disse spørgsmål.

Egon Jensen: Jeg er i den situation, at jeg kan sige tak til finansministeren. Jeg forstår, at det udelukkende drejer sig om det kontormæssige, og at den rent organisatoriske opbygning stadig væk er administrationsrådets, og det er jeg glad for at høre. At man så drager nytte af det, man i øvrigt kan derudover, skal jeg ikke have noget imod.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Søren Jensen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Finder ministeren, at de gældende regler for privatflyvere (sportsflyvere), herunder bestemmelserne for erhvervelsen og bevarelsen af certifikat, er rimelige og tilstrækkelige under hensyn til såvel flyverens som almenhedens sikkerhed?“

Skriftlig begrundelse:

Tirsdag den 22. oktober d. å. styrtede et mindre privatfly i Nibe Bredning. De tre ombordværende blev dræbt. Dette er det sidst kendte af en række flystyrt med privatmaskiner, der alene i 1968 har kostet 10 mennesker livet.

I 1966 blev udstedt 273 certifikater, i 1967 448, og i 1968 er man indtil nu nået op på omkring 800. Med denne stigning bør der lægges størst mulig vægt på sikkerheden, da flere og flere mennesker involveres dels som førere og passagerer, dels i almenheden.

I luftfartsdirektoratet har der, efter hvad der er oplyst, i længere tid været overvejelser om ændringer i reglerne vedrørende uddannelsen, uden at dette dog hidtil har givet anledning til nye bestemmelser.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Søren Jensen: På baggrund af den øgede interesse for privat flyvning og den triste kendsgerning, at 10 mennesker i år er dræbt ved 6 privatmaskiners styrt, samt at der er sket andre styrt, som også let kunne have kostet menneskeliv, bl. a. i Ålborg lufthavn, hvor et fly fløj imod en hangarbygning, har jeg rejst spørgsmålet om, hvorvidt de gældende regler for flyvning med private maskiner, herunder bestemmelserne om erhvervelse og bevarelse af certifikat, er rimelige og tilstrækkelige under hensyn til såvel flyveren som passagererne og til almenhedens sikkerhed.

Hvad angår privatflyet, som forleden faldt ned i Nibe Bredning, kunne nedstyrtning jo lige så let være sket i Nibe by eller anden bebyggelse på egnen, eftersom piloten tilsyneladende havde tabt orienteringen i

[Søren Jensen.]

den pludseligt opståede dis, også af den grund at hans fly ikke var udstyret med alle de til dette formål tjenlige tekniske hjælpemidler. Lignende eksempler kendes for andre styrt. Det kan tyde på, at der i uddannelsen bl. a. må lægges større vægt på oplysningerne om de forskellige flytypers formåen samt om de skiftende vejrforhold, en flyver kan komme ud for. Det rigtige må være, at instruktøren benytter marginale vejrforhold, så flyveren, den dag han kommer ud for dårligt vejr, ikke bliver grebet af panik, som det tilsyneladende har været tilfældet ved nogle af de ulykker, vi har haft.

Vedrørende rutinen og hermed de påbudte 10 timer årlig for certifikatfornyelsen bør disse efter min mening ikke kunne samles til et par dage umiddelbart før certifikatfornyelsen.

Jeg vil tro, at ikke alene almenheden, men også flyverne selv og måske ikke mindst de pårørende er interesseret i, at vi søger at begrænse ulykkernes antal til det mindst mulige, og det er dette, der er baggrunden for mit spørgsmål til ministeren.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Med hensyn til selve det konkrete, om de gældende regler kan anses for rimelige og tilstrækkelige, er det vel rigtigt af mig at oplyse, at de regler, der gælder her i landet, er strengere end dem, der er fastsat i Den internationale Organisation for civil Luftfart, ICAO, og at vi altså i praksis også har strengere regler end de fleste andre lande på dette område.

Det ændrer ikke ved, at jeg gerne vil give spørgeren medhold i, at det antal havarier, der har været, må give anledning til overvejelser med hensyn til, om reglerne til trods herfor er strenge nok, og ganske særlig måske, om netop den måde, man anvender, de krav, man stiller, ikke bør revideres. Jeg kan oplyse, at luftfartsdirektoratet er i gang med drøftelserne herom, og jeg kan oplyse, at vi kommer tilbage med forslag til revision af uddannelsesbestemmelserne og andre foranstaltninger.

Jeg kan i og for sig ikke oplyse mere på nuværende tidspunkt, men der er altså et arbejde i gang i den retning, som spørgeren peger på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Chr. Rasmussen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan ministeren forklare, hvorfor man har anset det for nødvendigt at ekspropriere en gård på 70 tdr. land for at undgå tværgående færdsel over en stærkt befærdet vej, når man derefter sælger hovedparten af jorden med betydeligt tab til en køber, der nødvendigvis må krydse samme vej for at komme til den erhvervede jord?“

Chr. Rasmussen: Baggrunden for mit spørgsmål er det røre, der er opstået i Holbæk amt om en ejendommelig ekspropriationssag i Bjerrested mellem Jyderup og Kalundborg i anledning af bygningen af den nye firsporede såkaldte skovvej. For at undgå tværgående færdsel over den nye vej med markredskaber og undgå at bygge en dyr viadukt eksproprierede man en hel gård, som vejen gennemskar, således at ca. 29 ha blev skilt fra bygningerne. Dette areal, som jeg gerne skal betegne som ikke den bedste landbrugsjord, kunne være solgt til sammenlægning med tilgrænsende ejendomme. Der blev også fra disse afgivet et bud, som jeg dog gerne skal erkende måske ligger lidt lavt, men der blev ikke ført egentlige forhandlinger, og jordfordelingsmyndighederne som det naturlige led blev ikke blandet ind i spørgsmålet til løsning af dette. Derimod tilskrev kommissarius den 7. juni 1967 de interesserede lodsejere, at han havde modtaget et tilbud på 6.000 kr. pr. ha, og hvis de ville købe, måtte de byde mere. Dette tilbud var afgivet af godsejer Svend Bergsøe på Astrup.

Den 20. juni 1967 protesterede Holbæk amts vejinspektorat over for kommissarius og gjorde opmærksom på, at Svend Bergsøe, der havde afgivet buddet på de 6.000 kr. pr. hektar, også skulle over den nye vej, og at der yderligere skulle eksproprieres vejret hos en tilgrænsende lodsejer, for at hun kunne komme til arealet. Denne ekspropriation fandt sted i går for otte dage siden, men det mest horrible fremkommer dog derved, at kommissarius bagefter sælger arealet til Svend Bergsøe for 5.000 kr. pr. ha, således at denne transaktion kommer til

[Chr. Rasmussen.]

at koste samfundet ca. 145.000 kr., uden at man opnår det tilsigtede, nemlig at undgå den tværgående færdsel med markredskaber. Nu er jeg ikke modstander af ekspropriation, hvor den er nødvendig, men anser det alligevel for et så alvorligt spørgsmål, at man ikke kan tillade situationer som den, der her er opstået. Det er ikke mindst for at undgå noget sådant i fremtiden, at jeg har stillet mit spørgsmål til ministeren, og jeg håber på et positivt svar.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg skal først gøre den bemærkning, at selve den sag, der er fremdraget, ligger uden for mit egentlige kompetenceområde, idet ministeriet for offentlige arbejder jo optræder som teknisk hjælp, kan man sige, ved ekspropriationer, uanset hvilket formål det vedrører, og at den afgørelse, det her drejer sig om, altså er truffet af den af ministeren uafhængige ekspropriationskommission. Men da sagen vedrører ikke alene ekspropriations- og kommissariusforretninger, men også vejspørgsmålene, har jeg naturligvis bedt om oplysninger såvel fra kommissarius som fra vejdirektoratet om den foreliggende sag.

Jeg kan oplyse, at der gør sig lidt forskellig opfattelse gældende med hensyn til det, spørgeren anfører som begrundelse for ekspropriationen, og det, der er oplyst over for mig. Over for mig har kommissarius oplyst — og det stemmer vist meget godt med spørgerens oplysninger — at han har forsøgt at få solgt det pågældende areal også til andre, og at han har ment, at det i virkeligheden var ekspropriationskommissionens forpligtelse, når man havde fået et sådant ekstra areal ind ved ekspropriation, da at søge det afhændet bedst muligt. Så kan man selvfølgelig spørge, om det tilbud, man accepterede, var det bedst mulige, men det har i hvert fald været kommissionens opfattelse. Efter det, der er oplyst over for mig, er der imidlertid ikke tale om, at man eksproprierer arealet på den anden side af vejen for at undgå færdsel over vejen, for færdsel over vejen bliver hverken tilladt i det ene tilfælde eller det andet tilfælde, men skal under alle omstændigheder foregå over et reguleret vejkryds. Begrundelsen for,

at man eksproprierer hele arealet for den pågældende ejendom, er, at vejen skiller ejendommen med 1,8 ha og bygninger til den ene side og hele resten til den anden side. Det giver jo en alvorlig forringelse af en landbrugsejendom, og det er det, der fører til, at man i ekspropriationskommissionen mener, at den rimeligste og også for det offentlige mest fornuftige fremgangsmåde i så fald er at ekspropriere det hele.

Det er altså oplyst over for mig, at man har søgt arealet afhændet til anden side, og jeg kan egentlig ikke føje så forfærdelig meget mere til, ud over at jeg måske lige skulle gøre opmærksom på, at jeg ikke er fremmed for det synspunkt, som spørgeren var inde på, om man skulle have lidt nærmere samarbejde ved sådanne ekspropriationssager. Jeg kan oplyse, at der i den senere tid har været ført forhandlinger mellem ministeriet for offentlige arbejder og jordfordelingsmyndighederne om et mere systematisk samarbejde til løsning af sådanne problemer.

Chr. Rasmussen: Jeg takker ministeren for svaret, men vil gerne have lov til at stille et tillægsspørgsmål: når man alligevel kom i den situation, at man skulle ekspropriere færdselsret hos en tilgrænsende lods ejer, havde det så dog ikke været rimeligt at udbyde arealet offentligt, således at andre landmænd på samme side af den nye vej kunne have givet tilbud på arealet, før man solgte til Svend Bergsøe?

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg skal lige for at undgå misforståelser igen understrege, at den særlige adgangsvej, der er blevet eksproprieret til de pågældende arealer, altså ikke — det er vi vist enige om — har noget at gøre med selve spørgsmålet om passagen over landevejen.

Efter de oplysninger, jeg har fået, har de pågældende lodsejere været spurgt, om de ville købe det pågældende areal. De blev spurgt den 7. juni 1967; efter 4 måneders forløb var der ikke kommet noget svar, og den 12. oktober 1967 blev arealet afhændet til en anden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Helge Nielsen* til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan ministeren oplyse, om nedskæringen på 14 mill. kr. i postvæsenets budget er den egentlige årsag til den indtrufne forsinkelse af 1. ombæring?“

Helge Nielsen: Den omlægning, postetaten foretog omkring den 1. oktober i år, hvorved tredje ombæring bortfaldt og første ombæring blev stærkt forsinket, har jo skabt store vanskeligheder såvel for erhvervslivet som for organisationerne. Mange virksomheder må stå i kø for at afhente deres post, når postkontorerne åbner kl. 9 om morgenen. Det er en stor ekstraudgift såvel for erhvervslivet som for organisationerne og, tror jeg, en ekstraudgift, som overstiger den besparelse, regeringen her har foretaget på 14 mill. kr. Jeg er af den opfattelse, at det er en meget dyr besparelse, man her er gået ind i. En anden ting er, at postetaten — ja, sågar de enkelte postbude — er blevet angrebet for de her skete forsinkelser; de har helt urimeligt fået pålagt skylden for det, der er sket. Det helt urimelige er at se, at selv regeringspressen har støttet denne opfattelse; lad mig nævne en artikel, der stod i Berlingske Tidende for den 11. oktober i år, og som er gengivet i postetatens medlemsblad *Posthornet*, hvor man siger — jeg citerer —:

„Postvæsenets forringede service griber ind ikke alene for erhvervslivets folk, men på andre områder mærker man, at der er kommet en ny ånd i postvæsenet.“

Og historien fortsætter rørende med, at en far kommer med sit lille barn til lægen og skal have dette vaccineret, men kan ikke få det, for postbudet er endnu ikke kommet med vaccinen.

Jeg mener, det er rigtigt og nødvendigt, at ministeren her over for det høje ting anerkender og indrømmer, at det er denne nedskæring på de 14 mill. kr., der er den egentlige årsag til de forsinkelser, de gener og de ekstraudgifter, erhvervslivet og organisationerne har haft.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Når man spørger, om nedskæringen er den direkte og egentlige årsag til omlægningen med deraf følgende forsinkelse for visse postmodtagere, må jeg jo besvare

spørgsmålet bekræftende. Men jeg synes nok, at spørgsmålet og motiveringen ligesom forudsætter, at der skulle være sket en generel forsinkelse af postvæsenets første ombæring, og det er ikke rigtigt. Der er sket en omlægning, og i forbindelse med en omlægning vil der altid ske det, at indtil man har vænnet sig til de nye ruter, bruger man lidt mere tid på det, end når ruterne er indarbejdet, og den periode er måske ikke helt passeret.

Jeg kan oplyse over for spørgeren, at det for Københavnsområdets vedkommende allerede før omlægningen var således, at 90 pct. af hele posten skulle omdeles ved første ombæring, og at anden og tredje ombæring tilsammen kun tog sig af 10 pct. af brevposten. Der ligger i dette, og det har der altså hele tiden ligget, at det selvfølgelig ikke er muligt at omdele 90 pct. af brevposten til samtlige modtagere inden for et meget kort tidsrum, i virkeligheden helst mellem kl. 7 og kl. 8. Derfor må der naturligvis — som der i øvrigt også altid har været — være forskel på, på hvilket tidspunkt de forskellige modtagere får den første ombæring. I det øjeblik, man omlægger distrikterne, sker der også en omlægning af, hvem der får post tidligere, og hvem der kommer lidt senere på ruten. Meget af den uro, der har været ud over den der naturligt hænger sammen med, at man, mens man indarbejder en nyordning, får en vis forlængelse, indtil den er indarbejdet, skyldes jo, at de modtagere, der har fået deres post senere, naturligvis reagerer, mens de modtagere, der får deres post tidligere, ikke beklager sig.

Helge Nielsen: Jeg takker ministeren for indrømmelsen, men vil gerne stille et lille ekstraspørgsmål. Det er jo givet, at nedskæringen har givet disse forsinkelser og disse omlægninger, og jeg vil gerne spørge ministeren, om han nu vil pålægge postetaten at bringe disse forsinkelser til ophør, søge at få posten frem i rette tid til virksomhederne og til organisationerne, uanset om man ikke kan forvente at spare de 14 mill. kr.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Jeg kan ikke se nogen som helst grund til, at jeg skulle pålægge post- og telegrafvæsenet at gøre andet, end det har

[Ministeren for offentlige arbejder.]

bestræbt sig for hele tiden, og som består i med den til rådighed værende arbejdskraft så hurtigt og så rationelt som muligt at få bragt posten omkring. Og jeg er overbevist om, at både postbudene og de øvrige medarbejdere i post- og telegrafvæsenet gør deres bedste.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lindegård Rasmussen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren overveje en ordning, således at den stedlige ligningskommission efter tilendebragt ligning afgiver en indberetning til kommunalbestyrelsen om kommunalbestyrelsesmedlemmernes personlige forhold til skattemyndighederne?“

Lindegård Rasmussen: Baggrunden for, at jeg stiller dette spørgsmål, er selvfølgelig visse begivenheder i Københavns omegn, som jeg i øvrigt ikke har noget ønske om at bidrage til en yderligere dramatisering af.

Jeg er meget vel klar over, at kommunalbestyrelsesmedlemmer efter gældende lov er stillet ganske som andre borgere i forholdet til skattenyndighederne, noget, der som princip betragtet også forekommer mig at være rimeligt. Spørgsmålet er imidlertid, om der rent praktisk mellem kommunalbestyrelsen, der har ansvaret, og ligningskommissionen, der udfører arbejdet, er en kontakt, som på netop dette område kan siges at være effektiv. Jeg har altså haft og har stadig mine tvivl herom; derfor dette spørgsmål til ministeren.

Så vil jeg gerne tilføje dette ene, at lige som jeg finder, at borgerne har krav på betryggende forvaltningsmæssige forhold, således kan man også sige, at kommunalbestyrelsesmedlemmer kun kan være interesseret i, at tvivl og uberettiget mistanke får så ringe vækstvilkår som muligt.

Indenrigsministeren (Poul Sørensen): Vi har i folketinget gennem en årrække arbejdet henimod at få de forhold, som vi har nu for kommunalbestyrelsesmedlemmerne, og jeg personlig må besvare spørgsmålet med, at jeg finder, at de ændringer, der er foretaget i lovgivningen, således at de skattemæssige forhold ikke skal øve ind-

flydelse på en borgers sæde i en kommunalbestyrelse, er rimelige. Han må, som spørgeren også var inde på, gå ind under samme vilkår som andre borgere.

Med hensyn til den mulighed, der er nævnt for ligningskommissionen, må jeg fraråde det. Ligningskommissionen har tavshedspligt, og begyndte man for en vis gruppe af borgere, nemlig kommunalbestyrelsesmedlemmer, at pålægge den — det kan man altså ikke nu, men man kunne måske ændre loven — i særlig grad at følge deres personlige økonomiske forhold, ja, så var der jo ingen ende på, hvad der kunne ske efterhånden. Jeg mener, at de forhold, vi har — altså kommunalbestyrelsesmedlemmernes forhold til skattebetalingen — er i orden, og ligningsmyndighedernes forhold med hensyn til tavshedspligt er efter min mening også i orden, så jeg kan ikke tilråde at foretage ændring i disse forhold.

Lindegård Rasmussen: Jeg vil ganske kort takke ministeren for svaret og for den saglige begrundelse, som ledsagede det, selv om jeg selvfølgelig ikke kan føle mine egne synspunkter dækket fuldt ud igennem svaret. Jeg mener stadig at have den opfattelse, at der er et område her, hvor en stramning ikke ville være ganske ubegrundet, hvis den blev foretaget. Hvis jeg — lad mig lige føje det til til sidst — hvis jeg forbliver i denne opfattelse, så finder man jo nok en eller anden lejlighed, hvor man kan komme tilbage til spørgsmålet og drøfte det yderligere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arne Larsen* til arbejdsministeren:

„Agter ministeren, efter at det af den tidligere arbejdsminister nedsatte udvalg om arbejdstid og ferie nu har afgivet betænkning, i denne samling at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om ferie med løn?“

Arne Larsen: Motiveringen for mit spørgsmål til den højtærede arbejdsminister, om han i denne samling agter at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om ferie med løn, er følgende:

Om meget kort tid påbegyndes forhandlingerne mellem arbejdsmarkedets hovedorganisationer, LO, De samvirkende Fag-

[Arne Larsen.]

forbund og Arbejdsgiverforeningen, og mellem de enkelte fagforbund og de modstående arbejdsgiverorganisationer om fornyelse af de kollektive overenskomster. Jeg har bemærket, at LO og nogle af de store fagforbund meget kraftigt rejser kravet om en forbedret ferieordning, men i og for sig ikke vil føre kravet frem ved forhandlinger mellem de to parter på arbejdsmarkedet i forbindelse med fornyelsen af de kollektive overenskomster, men forventer, at ferieproblemet løses ad lovgivningens vej. På den anden side er der også fagforbund, som agter at føre problemet frem til afgørelse i de kommende forhandlinger med arbejdsgiverne.

Derfor vil det være af stor interesse for begge parter at få klarlagt, om regeringen og arbejdsministeren vil tilkendegive nu, om man agter at fremsætte forslag til lov om ændringer i ferieloven, som måske kan imødekomme de rejste ønsker og krav fra fagforbunds side, således at de helt og fuldt kan få vished for, at spørgsmålet får en politisk løsning i denne samling. Den tidligere arbejdsminister, hr. Erling Dinesen, nedsatte et udvalg angående arbejdstid og ferie, som også havde medlemmer fra såvel LO som arbejdsgiverorganisationerne, ligesom Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer var repræsenteret i udvalget. Udvalget har afgivet betænkning, men det spørgsmål, der tilsyneladende står noget uklart, er, hvorvidt problemet om en forlængelse af ferien kan komme på tale. Jeg ville meget gerne, om ministeren kunne svare herpå.

Arbejdsministeren (Louise Dahlggaard): Det udvalg, som hr. Arne Larsen nævner, fik i sit kommissorium til opgave at se på problemerne omkring en nedsættelse af den ugentlige arbejdstid og — da arbejdstidens længde må ses i sammenhæng med ferietidens længde — tillige på spørgsmålet om en gennemførelse af forlængelse af den årlige ferie til 4 uger ved siden af eller i stedet for en yderligere nedsættelse af den normale ugentlige arbejdstid. I sammenhæng hermed påhvilede det udvalget at overveje behovet for eventuelle andre ændringer i ferieloven.

Udvalgets redegørelse, som nu snart er færdig fra trykkeriet, indeholder en gennemgang af gældende regler om arbejdstid og

ferie, dels her i landet, dels i en række andre lande, dels bestemmelser i internationale konventioner om disse forhold. Endvidere omtaler redegørelsen nogle tidligere undersøgelser om virkningerne af arbejdstidsnedsættelser.

Jeg skal herom i det hele henvise til redegørelsen, men jeg finder anledning til at fremhæve, at redegørelsen, som altså er en redegørelse og ikke en betænkning, ikke indeholder nogen indstilling hverken for så vidt angår nedsættelse af arbejdstiden, eller for så vidt angår forlængelse af ferien. Et af udvalget udarbejdet udkast til lov om ferie må således ses som en stort set teknisk revision af den gældende ferielov, og det indeholder ikke forslag om forlængelse af ferien. Redegørelsen begrænser sig på dette punkt til at pege på de bestemmelser, som særlig må tages op til overvejelse, såfremt der måtte blive tale om at søge gennemført en forlængelse af ferien. Det lovudkast, som udvalget har udarbejdet, bliver i øjeblikket yderligere overvejet i arbejdsministeriet.

Det spørgsmål, hr. Arne Larsen stiller mig, tager jo sigte netop på spørgsmålet om en eventuel forlængelse af den lovbestemte ferie, og i denne anledning vil jeg gerne sige, at spørgsmålet om længden af ferien og spørgsmålet om feriegodtgørelsens størrelse er et led i løn- og arbejdsvilkår, som principielt anses for at høre under arbejdsmarkedets parter forhandlinger. Den forlængelse af ferien fra 2 til 3 uger, som gennemførtes ved ferieloven af 1953, var således en konsekvens af, at hovedorganisationerne året før ved antagelse af mæglingforslag fra forligsmanden var blevet enige om at gennemføre 3 ugers ferie. Den i 1964 foretagne ændring af ferieloven, hvorved feriegodtgørelsen generelt forhøjedes fra 6½ til 7¼ pct., var på tilsvarende måde en konsekvens af overenskomstforholdene på arbejdsmarkedet, idet der som følge af lov af 13. marts 1963 om forlængelse af kollektive overenskomster var blevet fastlagt en forhøjelse af feriegodtgørelsen som den nævnte. Regeringen har den opfattelse, at man skal fastholde den hidtil fulgte retningslinje, og jeg har derfor ikke til hensigt på nuværende tidspunkt at fremkomme med et forslag, der berører problemer, der som nævnt må anses for at høre under parternes forhandlinger.

Arne Larsen: Jeg takker arbejdsministeren for besvarelsen og kan altså heraf udlede, at arbejdsministeren ikke agter at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om ferie med henblik på en udvidelse af ferien fra 3 til 4 uger, idet arbejdsministeren henviser til, at det rent principielt må være et problem, som må løses af arbejdsmarkedets parter.

Jeg takker for svaret. Det må selvfølgelig indebære, at arbejdsmarkedets organisationer — og her tænker jeg selvfølgelig på de krav, der er rejst af de faglige organisationer — nu har den rettesnor at gå efter, at hvis de ønsker ferietiden udvidet, må de i første række få det ind i de overenskomstforhandlinger, som skal foregå her i efteråret og til foråret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Dam* til statsministeren:

„Vil ministeren tage initiativet til at nedsætte et hurtigarbejdende udvalg med repræsentanter for juridisk, social, lægelig, psykologisk og pædagogisk sagskundskab til at iværksætte et eksperimenterende forsorgsarbejde for unge, der misbruger euforiserende stoffer, samt til at søge de fornødne midler til dette arbejde bevilget allerede for indeværende finansår?“

Skriftlig begrundelse:

Misbruget af forskellige stoffer, fra hash til LSD og heroin, udgør en trussel mod mange unge, men det synes endnu ikke at være erkendt, hvor alvorligt problemet er, og der er stor fare for, at de igangværende undersøgelser og overvejelser forsinkes en alvorligt ment indsats for de unge, der allerede er blevet misbrugere.

I øjeblikket står samfundet stort set magtesløst over for disse tilfælde. Der er ingen virkelige muligheder for at tilbyde en efterforsorg i forbindelse med eventuel afvænning, som kan styrke de pågældende i deres forsæt om at holde sig fra stofferne, og

de institutioner, der — uden at have særlige forudsætninger for det eller bevillinger til det nødvendige ekstrapersonale — påtager sig en vis opgave, må i de allerfleste tilfælde indrømme deres fallit.

Sagen kan ikke afvente den normalt anvendte procedure, men kræver usædvanlige initiativer. Den har berøring med mange fagministerier — hvorfor spørgsmålet er stillet til statsministeren — og en løsning kræver desuden både penge og det offentliges autoritet. Derfor antyder spørgsmålet en fremgangsmåde, hvorved et udvalg straks kan gå i gang — ikke med at drøfte og overveje, men med at starte et socialpædagogisk arbejde af eksperimenterende karakter.

Formanden: Spørgeren har ordet for at supplere sin skriftlige begrundelse af spørgsmålet.

Poul Dam: For 14 dage siden stillede hr. Tastesen et spørgsmål til justitsministeren om, hvad der skulle gøres for at stoppe den eksplosionsagtige udvikling af narkotikamisbrug blandt skolebørn og ungdom. Når jeg allerede nu har ment, at det var nødvendigt at tage et beslægtet spørgsmål op, ligger der heri ingen kritik mod hr. Tastesen eller mod justitsministeren; det var tværtimod væsentligt og godt, at det, der blev sagt ved den lejlighed, blev sagt. Men jeg tror, at alle, der arbejder med ungdom, er klar over, at situationen er endnu langt alvorligere, end det blev sagt ved den lejlighed. Vi er vist kommet i en situation, hvor forebyggelsen er ved at være noget, der er for sent, og hvor det er forsorgen, som må komme i højsædet, en forsorg for et antal værdifulde unge, der af den ene eller den anden grund er bragt ud i et narkotikamisbrug, som svækker deres arbejdsevne, og som måske i visse tilfælde kan føre dem ud i endnu værre situationer. Jeg har derfor valgt den lidt usædvanlige vej at stille et forslag i form af et spørgsmål, og jeg er interesseret i at høre, hvad statsministeren mener om det.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): Jeg forstår baggrunden for det af hr. Poul Dam stillede spørgsmål ud fra en fælles ængstelse for, hvad dette problem kan udvikle sig til. Jeg er også enig med det ærede medlem i, at problemet omkring unges misbrug af nar-kotiske midler allerede er et meget omfattende og derfor meget alvorligt problem.

Jeg vil gerne sige, at hvis man skulle nære ængstelse for, at de igangværende undersøgelser af problemet skulle trække i langdrag og derved sinke iværksættelsen af fornøden indsats fra det offentliges side, så tror jeg ikke, der er grund til denne ængstelse. Der er nedsat et udvalg, og vi regner med meget snart at få forelagt et materiale, der skulle kunne danne grundlag for en forhåbentlig grundig bedømmelse af problemets omfang og karakter og samtidig give udgangspunkt for overvejelser om, på hvilken måde man bedst sætter ind for at hindre, at dette misbrug breder sig, og for at hjælpe de unge, der allerede er blevet misbrugere.

Som det vil være bekendt, er der under sundhedsstyrelsen i efteråret 1967 nedsat en arbejdsgruppe, som har til opgave at iværksætte en undersøgelse af misbrug af euforiserende stoffer blandt ungdommen og at udarbejde eventuelle forslag til egnet information om problemet. Arbejdsgruppen har en sådan sammensætning, at jeg tror, den netop har mulighed for at tilgodese det væsentlige, som ligger i det ærede medlems spørgsmål, at finde midler til at klare den sociale hjælp, der kan blive behov for, idet gruppen er sammensat af repræsentanter for justitsministeriet, socialministeriet, indenrigsministeriet, undervisningsministeriet og sundhedsstyrelsen samt psykiatrisk sagkyndige. Efter hvad der er oplyst for mig, venter man i løbet af denne måned at modtage arbejdsgruppens betænkning. Så snart den foreligger, vil sagen blive taget op til bedømmelse af regeringen, i første omgang således, at jeg sammen med justitsministeren, socialministeren, undervisningsministeren og indenrigsministeren vil gennemgå det foreliggende materiale.

Poul Dam: Det ville være utaknemligt af mig, hvis jeg ikke takkede statsministeren for denne redegørelse, der jo i så høj grad svarer til de synspunkter, som jeg har gjort gældende.

Jeg vil dog alligevel gerne understrege, at det haster helt fantastisk. Vi, der arbejder med unge mennesker i ungdomsklubber, i gymnasier, i højskoler og alle andre steder, står jo dagligt så at sige over for problemerne først og fremmest med unge, som allerede er blevet brugere eller misbrugere, og vi står uden virkelige muligheder for at hjælpe dem. Vi har ikke den fornødne sagskundskab, vi har ikke penge til at aflønne de mennesker, som vi gerne ville have til at hjælpe os med det. Vi har brug for det nu. Det er hver eneste dag, der går skæbner i stykker. Vi har vældig brug for nogle bevillinger — det drejer sig desværre om penge, jeg er ked af at måtte sige det: det drejer sig om penge. Opgaverne ligger der, og i øjeblikket kan ingen af disse institutioner klare de opgaver, de gerne ville klare.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): Jeg kan tilsige regeringens vilje til, så snart arbejdsgruppens betænkning foreligger, uden forsinkelse at gå i gang med de overvejelser, som jeg gav tilsagn om i mit første svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden: Det næste spørgsmål, der er stillet af Kjær Rasmussen til udenrigsministeren, vil i udenrigsministerens fravær blive besvaret af statsministeren.

Af *Kjær Rasmussen* til udenrigsministeren:

„Kan ministeren oplyse, hvorfor det har været umuligt for skiftende danske regeringer at give deres moralske støtte til de kræfter i USA, som har kæmpet så desperat mod det officielle USAs politik?“

Kjær Rasmussen: I erkendelse af, at det har været umuligt at få skiftende danske regeringer til at lytte til andre end de officielle USA-røster, har mit parti i sommer henvendt sig til de grupper i USA, man normalt betegner „det andet USA“. Vi har fået svar fra adskillige organisationer, f. eks. skriver Mary Clark — hun er formand for W.I.S.P. —:

„Den vigtigste ting, den danske regering kunne gøre, var at tage offentlig afstand fra USAs politik i Vietnam f. eks. ved at rejse spørgsmålet i FN.“

Den kendte børnelæge Benjamin Spock skriver:

[Kjær Rasmussen.]

„Det ville være glædeligt nyt for fredsforkæmpere og et virkeligt effektivt stød mod Johnsons politik, hvis den danske regering åbent ville fordømme den.“

I øvrigt nævner Spock den danske regerings indirekte medskyld på grund af dens tavshed. Det er jo tanker, som vi undertiden har givet udtryk for fra denne talerstol. Men der er endnu kraftigere røster. Leo Hubermann, redaktør af Monthly Review, skriver:

„Den danske regering bør ophøre med at have nogen som helst relationer med De Forenede Staters regering ud fra den betragtning, at dens handlinger gør den til en brutal gangster, som bør fryses ud af ethvert civiliseret samfund.“

I øvrigt kan jeg sige, at Pete Seeger udtaler sig på linje hermed.

Jeg har stillet dette spørgsmål, fordi det for mig har været ubegribeligt, at ingen dansk regering nogen sinde har rakt så meget som en lillefinger ud mod disse grupper i USA, der jo dog udtrykker, hvad mange danske mener.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): Da jeg fik forelagt selve spørgsmålet fra hr. Kjær Rasmussen, var det umuligt at udlede, hvad det ærede medlem havde i tankerne. Jeg gik ud fra, at han ikke tænkte på USAs indenrigspolitik, men kun på udenrigspolitikken, og måtte da stille mig selv det spørgsmål: men hvilke dele af udenrigspolitikken? Har han tænkt sig, at den danske regering kunne give sin moralske støtte til alle afskygninger af intern modstand mod USAs udenrigspolitik eller bestemte dele af USAs udenrigspolitik? Og så tænkte jeg: hvis det skulle være Vietnamkrigen, så ved hr. Kjær Rasmussen, at såvel den nuværende som den tidligere regering klart har tilkendegivet deres stilling her i tinget, og det ærede medlem ved, at såvel den nuværende som den tidligere regering klart har tilkendegivet, at den har en anden opfattelse af visse dele af USAs krigsførelse i Vietnam og altså en anden opfattelse end USAs regering. Og når det ærede medlem her refererer, at en amerikansk organisation har sagt, at det bedste, Danmark kunne gøre, var at give udtryk for denne uoverensstemmelse bl. a. i FN, og det ærede med-

lem er vidende om, at vi har gjort det her i tinget, og at vi har gjort det i FN, så kunne det ærede medlem, hvis han tog sagen alvorligt, gøre de pågældende opmærksom på det i stedet for at bidrage til at skabe yderligere, på et urimeligt og usandfærdigt grundlag, tvivl om den danske holdning.

Kjær Rasmussen: Ja, jeg synes jo nok, det var hårde ord, statsministeren anvendte her på det sidste. Det er da selvfølgelig rigtigt, at den danske regering har tilkendegivet sin stilling her i tinget, men det, man efterlyser, er jo netop, at den danske regering og tidligere danske regeringer burde have tilkendegivet deres stilling kraftigere udadtil.

Men jeg kan altså udlede, at man ikke rigtig har villet tage stilling til „det andet USA“. En forklaring mener jeg at have fundet i „gråbogen“, og jeg tror i og for sig, at denne forklaring er mere rigtig end den, den fungerende udenrigsminister kom med. Hvis jeg må citere fra side 84, midten, så står der:

„Formen for og rækkevidden af de politiske konsultationer inden for NATO gav anledning til en politisk debat i Danmark i begyndelsen af 1953. Baggrunden herfor var, at der fra fransk side under Det nordatlantiske Råds møde i december 1952 i Paris blev redegjort for krigen i Indokina, og at rådet derpå vedtog en resolution, hvori det udtrykte sin anerkendelse af, at den modtand, der ydedes såvel i Sydøstasien som i Korea, var i fuld overensstemmelse med det atlantiske fællesskabs mål og idealer. Resolutionen gav endvidere udtryk for enighed om, at de franske unionsstyrkers felttog i Indokina fortjente fortløbende støtte fra NATO-regeringerne.“

I 1952 var der altså tale om franske NATO-styrker, siden hen blev det amerikanske NATO-styrker, som bevægede sig rundt i Indokina. For os er linjen i dansk udenrigspolitik helt klar: så længe Danmark er i NATO, er vi åbenbart forpligtede til at støtte USAs politik. Det viser mangeårige kendsgerninger.

Statsministeren (Hilmar Baunsgaard): Hvis det ærede medlem satte sig ind i de spørgsmål, som han gerne vil rejse politisk

[Statsministeren.]

røre om, ville han ikke have bragt sig selv i den situation her i dag at sige, at han godt vidste, at regeringen havde draget det frem her i tinget. Både forleden dag og i dag og ved at følge med i, hvad der skete i FN, kunne det ærede medlem have fået bibragt den viden, at det er bragt frem af den danske udenrigsminister i FN.

Jeg tror, det ærede medlem herefter vil være enig med mig i, at ordene kan, inden for det høje tings forretningsorden, ikke blive hårde nok.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af vandløbsloven.

(Lovforslaget (nr. 53) findes i tillæg A. sp. 1297, fremsættelsen i tidenden sp. 828).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter.

(Lovforslaget (nr. 54) findes i tillæg A. sp. 1451, fremsættelsen i tidenden sp. 830).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Da de to foreliggende lovforslag til ændring af loven om landvæsensretter og af vandløbsloven er genfremsættelser, skal jeg ikke holde nogen lang tale i dag. Jeg vil udtale håbet om, at vi denne gang kan nå at færdigbehandle lovforslagene i udvalget og i folketinget. Det må erkendes, at vi trænger til en bedre beskyttelse af vandløbene mod forurening og en mere effektiv kontrol med rensningsanlæggene.

Alle erkender, at begge dele er nødvendige, hvis vi skal holde vandløbene rene trods industrialisering og tættere bebyggelse. At lovens ikrafttrædelsesdato udskydes til den 1. april 1970, har jeg ikke noget at indvende imod. Det vil for det første tage nogen tid at tilrettelægge de nye regler rent admini-

strativt. Mere tungtvejende er nok hensynet til den nye kommunestruktur. Det må være rigtigt, at det bliver de nye, større kommuners administration, der må sætte sig ind i arbejdet med at føre lovens bestemmelser ud i livet.

Jeg tror, jeg kan sige, at efter en meget lang udvalgsbehandling i forrige samling henstår der endnu et stort arbejde i det kommende udvalg for at gøre de to lovforslag færdige, men vi må gøre dem færdige i dette folketingsår. Jeg tror, det er nødvendigt.

Nu skal ingen tro, at fordi man får lovene færdigbehandlet, så er spildevandsproblemet løst. Det vil tage meget lang tid at opbygge de fornødne rensningsanlæg på grund af de meget store investeringer, de kræver. Det kan kun klares over en relativt lang årrække, men jeg vil slutte med at udtale håbet om, at vi bliver færdige i år, for jeg tror, det er nødvendigt, at vi nu får rammerne om det fremtidige arbejde skabt, så man ved, hvad man har at rette sig efter.

Jeg kan på mit partis vegne tilsige en velvillig behandling i udvalg af de to lovforslag.

Juul-Madsen: Også det konservative folkeparti ser gerne, at de to nævnte lovforslag bliver gennemført i dette folketingsår. Som allerede nævnt, forestår endnu et stort udvalgsarbejde, og dette arbejde vil vi deltage i med det sigte at få lovgivningen gjort færdig.

Der er ikke under det hidtidige udvalgsarbejde fremkommet så forfærdelig meget nyt. Man kunne måske sige, med henblik på de tanker, der for nylig er fremsat vedrørende landvindingsloven, at det kan blive nødvendigt at se særligt på kapitel VI, § 18, i vandløbsloven, der vedrører visse former for reguleringer, som for så vidt på en vis måde kan sidestilles med landvindingsarbejder. Det må også sikres gennem denne lovgivning, at man ikke på nogen måde kan løse lokale spildevandsproblemer ved blot at give sorteper videre til en anden kommune. Det må sikres, at man gennem kendelser og lignende er sådan stillet, at problemerne skal løses set under en helhedssynsvinkel.

Vi vil altså gerne i det konservative folkeparti medvirke til en gennemførelse i dette folketingsår af de to nævnte lovforslag.